

Mjartanovo Sebedražie 2021

Propozície súťaže v etnologickom výskume

❖ **Organizátori**

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi
Katedra manažmentu kultúry a turizmu– Filozofická fakulta UKF v Nitre
Hornonitrianske múzeum v Prievidzi
Obec Sebedražie

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Termín uzávierky prihlášky: 10. 12.2021

Miesto konania slávnostného vyhodnotenia: Kultúrny dom Sebedražie

Termín konania slávnostného vyhodnotenia: rok 2022

❖ **Poslanie a charakteristika súťaže:**

- Podporiť bádanie etnokultúrnych procesov, premietnutých v tradičnej kultúre i v súčasnom spôsobe života spoločností všetkých kategórií vo vzájomných spoločenských, etnických, náboženských aj geografických súvislostiach.
- Zaznamenať hmotné a nehmotné javy, ktoré sú typické pre lokalitu – región – kraj a ktoré vo svojom súhrne vytvárajú charakteristický kultúrny obraz krajiny.
- Zachytiť zaniknuté javy, ktoré sú významnou súčasťou lokálnej tradície, opierajúc sa aj o historické a archívne pramene.
- Zachytiť nové, aktuálne témy, ako sú napr. kultúra internetovej komunikácie, nové sviatky, subkultúry mládeže, turizmus, reklama a ďalšie.
- Podieľať sa na sprístupňovaní javov a hodnôt tradičnej ľudovej kultúry a vytvárať tak možnosti pre ich zachovanie.
- Popularizovať etnológiu medzi širokou verejnosťou a prispievať k rozvíjaniu odkazu prof. Jána Mjartana, významného slovenského etnológa, rodáka Sebedražia:
„Všetko, čo som v živote robil ako pedagogický a vedecký pracovník, považujem iba za službu svojmu národu a svojej slovenskej vlasti.“

❖ **Podmienky účasti:**

- Do súťaže sa môže zapojiť **každý záujemca – amatérsky/profesionálny výskumník alebo zoskupenie jednotlivcov** s prácou v oblasti etnologického výskumu, realizovaného pre potreby študijného materiálu, folklórnej skupiny, kronikárstva, zberateľstva alebo prípravy populárno-náučného alebo monografického materiálu.
- Do súťaže môže byť prihlásený **výstupný materiál:** kronikársky zápis, folklórny program (scenár, obrazový a zvukový záznam), knižná publikácia, zbierka materiálnych dokladov ľudovej kultúry, ktoré sú prístupné verejnosti, pretože cieľom súťaže je podporovať vzájomné prepojenie bádania s konkrétnou prezentáciou dosiahnutých výsledkov (populárno-náučné materiály, vystúpenia folklórnych zoskupení a pod.)

- Predložený konkrétny výstup predchádzajúceho etnologického bádania – verejná prezentácia – **nesmie byť staršieho dáta ako predchádzajúce 3 kalendárne roky (r. 2018, r. 2019, r. 2020).**

Celoslovenská súťaž sa uskutočňuje v týchto oblastiach:

1. pôvodná vedecká práca obsahujúca doteraz nepublikované poznatky z terénneho výskumu
2. pôvodná odborná práca rozširujúca poznatky o tradičnej kultúre lokality alebo regiónu
3. aktivity orientované na rekonštrukciu a ochranu zaniknutých javov lokálnej kultúry
4. aktivity sprístupňujúce hodnoty kultúrneho dedičstva

- ❖ **Etnologické bádanie môže byť realizované vo všetkých regiónoch Slovenska (rodina, obec/mesto), nielen na hornej Nitre a v týchto oblastiach:**

SPOLOČENSKÁ A DUCHOVNÁ KULTÚRA

- **SPOLOČENSKÁ KULTÚRA OBCE/MESTA** (spoločenské skupiny- mládež, občania stredného veku, občania staršieho veku, príbuzenstvo, susedstvo, lokálne spoločenstvo, členenie spoločenstva, obecná samospráva a jej predstavitelia, významné podujatia, oslavy a sviatky obce, náboženský život)
- **RODINNÝ ŽIVOT A OBYČAJE**(postavenie členov rodiny, rodinné právo, príbuzenská terminológia, genealógia, narodeniny, meniny, prvé prijímanie, birmovka, životné a pracovné jubileá, obyčaje spojené s narodením, svadbou a úmrtím, vieraa i.)
- **KALENDÁRNE OBYČAJE**(advent, Lucia, Mikuláš, vianočné obdobie, Nový rok, fašiangy, veľkonočný pôst, Veľká noc, Máje, Turíce, jánske ohne, hody, dožinky, jeseň, Dušičky a Všetichsvätých, iná viera – iný kalendár – iné zvyklosti, miestna osobitosť)
- **HUDOBNÉ A TANEČNÉ PREJAVY** (piesne, hudobné nástroje, nástrojová hudba, hudobné zoskupenia, tance...)
- **FOLKLORISTICKÉ BÁDANIE** (nárečová terminológia – zápis textu – fonetická transkripcia, ľudová slovesnosť-rozprávky, povesti, legendy, poverové rozprávania, rozprávania zo života, spomienkové rozprávania, humoristické rozprávania, pranostiky, príslovia, porekadlá, hádanky a i., poetika ľudových piesní a obradového folklóru – zarietania, zaklínania a vinše, detský folklór – vyčítanky, riekanky, detské hry, ľudové divadlo, písaný folklór – jarmočné piesne, listy, príležitostné polofolklórne útvary (blahoželania, telegramy), nápisy a ďalšie)

MATERIÁLNA KULTÚRA

- **OBYDLIE**(formy bývania, typy domov, hospodárske objekty, cirkevné, technické stavby, priestorové členenie domu, strecha, konštrukcia a materiál, zariadenie interiéru)
- **AGRÁRNA KULTÚRA** (pestovanie plodín, vinohradníctvo, zber bylín, chov domácich zvierat, poľovníctvo, rybolov, včelárstvo, sezónne práce a pod.)
- **JEDLÁ A NÁPOJE** (rastlinná a živočíšna strava, jedálny lístok, obradové a sviatočné jedlá, nápoje, uchovanie jedla a potravín)
- **ODEV** (mužský, ženský, detský odev a obuv, iné súčasti odievania; dievčenský, ženský a mužský účes)
- **DOMÁCKA A REMESELNÁ PRODUKCIA** (textil – tkaniny, modrotlač, výšivka, čipka; drevo – rezbárstvo; kov - kováčstvo, kovolejárstvo a kovotepectvo, drotárstvo; hlina – hrnčiarstvo, iné materiály - sklo, prútie, slama, šúpolie, kameň, rohovina, kožušina, koža, cesto, papier, kraslice, hračky, obrazy, nástenná maľba, štukatúra a iné súčasné druhy tvorby pod.)

- **SÚČASNÁ ĽUDOVOUMELECKÁ VÝROBA** (zhotovenie úžitkových a dekoratívnych predmetov nadväzujúcich na tradičnú ľudovú výrobu)

❖ **Termín uzávierky súťaže:**

Súťažné práce a materiály s prihláškou vyplnenou podľa predtlačenej je potrebné zaslať, alebo priniesť osobne **do 10.12.2021** na adresu

Mgr. Jana Hvojniová

Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi

Záhradnícka 19, 971 01 Prievidza

Informácie: Mgr. Jana Hvojniová, tel. 046/5121826, e-mail: jana.hvojniová@rkcpd.sk

❖ **Prácu je potrebné zaslať vo forme dokumentácie:**

- Výskum (prepis zvukového záznamu, fotodokumentácia, film, záznam z rozhovoru, dotazníky a pod.)
- Výstup výskumu (scenár programu folklórnych skupín alebo videozáznam z vystúpenia, publikácia, opis kronikárskeho záznamu, fotodokumentácia z výstavy, expozície, súpis zozbieraných predmetov s popisom a pod.)

❖ **Odborná porota, hodnotenie:**

- Jednotlivé diela prihlásené do súťaže posúdi porota, ktorá bude hodnotiť kvalitatívnu úroveň etnologickej práce. Porotu, ktorá je zväčša trojčlenná a pozostáva z odborníkov z radov aktívnych etnológov, menuje riaditeľka RKC v Prievidzi.
- Vzhľadom na počet a charakter prihlásených prác si organizátori vyhradujú právo priebežne určiť kategórie.

❖ **Organizátori súťaže udelia nasledovné ocenenia:**

- **Cena Jána Mjartana**
- **Cena starostky obce Sebedražie**
- **Cena riaditeľky RKC v Prievidzi**
- **Cena riaditeľky HNM v Prievidzi**

❖ **Poznámky:**

- Organizátori sa nebudú podieľať na úhrade cestovných nákladov.
- Súťažné práce sa autorom vrátia najneskôr do 30 dní od termínu slávnostného vyhodnotenia v roku 2022.